

[Hartvig Frisch.]

Overgreb, vi har angrebet, ikke de saglige Indsatser fra det andet høje Tings Side.

Det er nu ikke min Hensigt her at referere hele Opbygningen saavel af Den forenede Rigsdag som af dens Underafdelinger, da Tinget jo gennem Pressen og de forelagte Lovforslag er bekendt dermed, og jeg begrænser mig derfor til at nævne den Kritik, der har været fremsat.

Der er gjort den Indvending, at Ordningen med en Rigsliste til Valg af de 34 af Rigstingets 69 Medlemmer er meget indviklet. Det kan jeg ikke indse, da det jo dog blot er 34 Tillægsmandater, fordelt til Partierne paa en noget anden Maade end den sædvanlige. Hensigten med denne anden Maade er, som det fremhæves i Betænkningen, at aabne Vej for særlig Kvalifikation og for saglig Dygtighed. Herimod gøres der nu to Indvendinger, for det første, at det giver Partiorganisationerne for stor Magt, og for det andet, at de nævnte Kvalifikationer alligevel ikke sikres ved Grundloven; man befrygter, det vil blive andre Hensyn, der kommer til at spille ind, end Sagligheden. Men man ikke her overser, at Vælgerne som Helhed kommer i et højst direkte Forhold til disse Rigslistekandidater, saa at alle Hensyn vil tale for at gøre denne Liste stærk og uangribelig. Det er da den mest aabne Form for Tillægsmandater, man kan tænke sig; hele Landet skal helst have hørt om dem og deres Fortrin, og det kræver nu engang en vis Kvalifikation.

At Professor Andersen finder „Rigsting“ ildelydende, skal jeg i denne Forbindelse beklage, men der er jo et Par Stykker herhjemme, der finder Ordet „Landsting“ mere ildelydende. Debatten hidtil ude omkring synes at vise, at man allerede har vænnet sig ganske godt til det nye Navn. Min eneste Indvending skulde være, at Navnet lyder vel meget af Hermelinskaabe og Vaaben med Vildmænd i og saadan noget, men man vænner sig vel til det som til alt andet.

Om Fremgangsmaaden ved de 170 kredsvalgte Udpegning af 34 Medlemmer til Rigstinget skal jeg lige gøre den Bemærkning, at Udtrykket i § 33, Stk. 6, sammenholdt med samme Paragrafs Stk. 8, synes at rumme en Vanskelighed. Der staar nemlig i Stk. 6, at Udpegningen finder Sted snarest efter Rigsdagsvalget, men i Paragraffens Stk. 8, at Den forenede Rigsdag selv afgør Gyldigheden af de stedfundne Valg. Rækkefølgen maa nok være den modsatte: først maa Den forenede Rigsdag træde sammen og afgøre Gyldigheden af

Valgene, og derefter maa de 170 kredsvalgte træde sammen og dele sig ved den nævnte Valghandling.

Statsministeren har ved Forelæggelsen peget paa den Række af Sager, som Den forenede Rigsdag alene vil faa at behandle, og heriblandt indtager Grundlovsændringer den første Plads. Herimod er fremsat stærk Kritik fra saavel lidenskabelig som videnskabelig Side. Man siger, at Grundlovsændringer altsaa vil faa en ringere Behandling end andre Love. Disse andre Love kan, naar det gaar højt, faa hele 8 Behandlinger, medens Sager, der behandles i Den forenede Rigsdag, kun faar 3 Behandlinger. Forbilledet har her været den norske Forfatning, men ganske vist kræves der i Norge for Stortingets Plenum to Trediedeles kvalificeret Majoritet. Omvendt har vi i Danmark den særlige Beskyttelse gennem Opløsningsvalget og Folkeafstemningen, der følger paa en Grundlovsændring. Men det kan naturligvis siges, at netop derved bliver Afstemningen om Grundlovsændringer til en en-bloc-Afstemning, idet Ændringerne i anden Omgang maa tages helt ligelydende eller ogsaa forkastes. Værdien af en meget indgaaende Behandling før Opløsningsvalget lader sig derfor ikke bestride. Det naturlige var maaske at sondre mellem Forhandlingsformen før og efter Opløsningsvalget.

Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa selve Valgbestemmelserne, hvis Udformning findes i Valgloven. Jeg har ikke set væsentlige Indvendinger fremsat imod de Dele af Valgloven, som særlig vedrører den nye Rigsdagsordning. Derimod har jeg set den Indvending i al Almindelighed, at Formuleringen i den nye Grundlov er alt for udpenslet, detailleret, og at meget af det, der siges, hører hjemme i Valgloven. Dette beror naturligvis altid paa et Skøn, men jeg skal personlig erkende, at jeg holder mest af Juni-Grundlovens Sprog, som af alle Affattelser er den klareste og, hvad Sproget angaar, den fyndigste. Kan en bedre Formulering findes, uden at det gaar ud over Meningen, vil det kun glæde mig.

Jeg skal da herefter nævne de vigtigste Reformers af Rigsdagsarbejdet. Den senere Indkaldelse af Rigsdagen, til den første Tirsdag efter 1. November, og den senere Forelæggelse af Finansloven, senest den 15. Januar, vil utvivlsomt betyde en saglig Forbedring; dertil kommer, at Fremsættelse af Lovforslag normalt skal ske før 15. Februar. Det er en Beskyttelse for Rigsdagen mod Ophobning af Stof, men dertil